

FILIP WYSZYŃSKI

Doktorant w Szkole Doktorskiej Nauk Społecznych
Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku
<https://orcid.org/0000-0002-0792-5730>

Instytucja nocnego burmistrza. Analiza prawna na tle uchwały Rady Miasta Krakowa

Wprowadzenie

W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, że miasta turystyczne oraz miasta intensywnych spotkań towarzyskich mierzą się z zasadniczym wyzwaniem uporządkowania życia nocnego¹. Wiele miast korzysta ze zróżnicowanych narzędzi do minimalizowania konfliktów w tym obszarze. Zasadniczo wyróżnić można dwa rodzaje działań: z jednej strony są to działania „miękkie” (perswazyjne), takie jak wypracowywanie kompromisów w ramach mediacji i obrad

¹ D. Henckel, C. Kramer, *Das Recht auf Zeit und das Recht auf Stadt: Die zeitgerechte – eine Handlungs- und Forschungsagenda*, [w:] D. Henckel, C. Kramer (red.), *Zeitgerechte Stadt. Konzepte und Perspektiven für die Planungspraxis*, Hannover 2019, s. 391.

okrągłych stołów, czy nocne praktyki pantomimiczne; z drugiej strony mowa o działaniach „twardych” (nakazujących i zakazujących), jak ustanawianie godzin policyjnych².

Wśród proponowanych rozwiązań istnieją nadto propozycje instytucjonalne, do których należy urząd nocnego burmistrza. Nocny burmistrz ma dążyć m.in. do normalizacji życia społecznego w zakresie zapewnienia ładu w porze nocnej, zwiększenia efektywności komunikacji nocnej czy wsparcia nocnej oferty kulturalnej. Instytucja ta została wprowadzona w wielu miastach świata rozlokowanych na pięciu kontynentach, w kontrastujących realiach życia społecznego i w antypodycznych systemach prawnych.

Celem niniejszego opracowania jest przeanalizowanie instytucji nocnego burmistrza w świetle uchwały Rady Miasta Krakowa³ wraz z odniesieniem do faktycznej i prawnej pozycji tejże instytucji w innych systemach prawnych. W opracowaniu zostanie zaakcentowana definicja nocy w porządku prawnym. Całość dopełniają uwagi krytyczne i uwagi *de lege ferenda*.

1. Instytucja nocnego burmistrza w państwach obcych

Instytucje „oficjeli nocy” można odnaleźć w historii. W starożytności wojsko pełniło nocne warty⁴. W średniowieczu istniał już nocny burmistrz (*proconsul nocturnus*)⁵. Na początku XVII w. o instytucji nocnego burmistrza (*night watchman*) pisał T. Dekker⁶. Urząd ten istniał także w Stanach Zjednoczonych w XIX w.⁷

² Ibidem.

³ Uchwała nr XIX/389/19 Rady Miasta Krakowa z dnia 26 czerwca 2019 r. <https://www.bip.krakow.pl/?dok_id=167&sub_dok_id=167&sub=uchwala&query=id%3D24218%26typ%3Du> [dostęp: 1.02.2021], dalej: uchwała nr XIX/389/19.

⁴ J. Podracki, *Słowa i ludzie. Szkice o języku polskim i kulturze*, Warszawa 2003, s. 176.

⁵ D. Zubrzycki, *Kronika miasta Lwowa*, Lwów 1844, s. 26.

⁶ T. Dekker, V. Comensoli, *Lantern and Candlelight (1608)*, Toronto 2007, s. 176.

⁷ The General Assembly of The State of Louisiana, *Acts*, Baton Rouge 1882, s. 59.

Współcześnie, po stuleciu nieobecności, instytucja nocnego burmistrza staje się coraz bardziej powszechna. Urząd nocnego burmistrza nie jest specyfiką określonych systemów prawnych czy zjawiskiem charakterystycznym jedynie dla danego regionu, gdyż spotykany jest na pięciu kontynentach (Ameryka Północna, Ameryka Południowa, Australia, Azja i Europa)⁸. Warto zwrócić uwagę na badania A. Seijas i M.M. Gelders, którzy dokonali podziału systematycznego miejsc, w których funkcjonuje owa instytucja. Dane te zostaną przywołane w następującej kolejności: państwo, miasto oraz nazwa nocnego burmistrza⁹.

1. Stany Zjednoczone: Austin (*Entertainment Services Manager*), Bloomington (*After-Hours Ambassador*), Detroit (*Night-Time Economy Ambassador*), Fort Lauderdale (*Night-Time Economy Manager/Office of the City Manager*), Iowa City (*Night Mayor*), Los Angeles (*Nightlife Alliance*), Nowy Jork (*Senior Executive Director/Office of Nightlife*), Orlando (*Night-Time Economy Manager/Downtown Development Board/Community Redevelopment Agency*), Pittsburgh (*Night-Time Economy Manager*), Seattle (*Nightlife Business Advocate/Office of Film and Music*), San Francisco (*Entertainment Commission/Business Development Manager/Nightlife and Entertainment Sector/Office of Economic and Workforce Development*), Waszyngton (*Director, Mayor's Office of Nightlife and Culture*);
2. Kanada: Toronto (*Night Economy Ambassador*);
3. Meksyk: San Luis Potosí (*Alcaldía Nocturna*);
4. Chile: Valparaiso (*Nocturnal Delegate*);
5. Kolumbia: Cali (*Gerente de la Noche*);
6. Paragwaj: Asunción (*Asociación de la Movida Nocturna del Centro Histórico de Asunción*);
7. Australia: Sydney (*Night-Time Economy Manager*);
8. Izrael: Tel Aviv (*Nightlife Business Manager*);
9. Japonia: Tokio (*Night Ambassador – Shibuya City Tourism Association*);

⁸ A. Seijas, M.M. Gelders, *Governing the night-time city: The rise of night mayors as a new form of urban governance after dark*, „Urban Studies” 2019, nr 58(2), s. 333.

⁹ Ibidem.

10. Czechy: Praga (*Noční Starosta*);
11. Francja: Paryż (*Maire de la Nuit*), Tuluza (*Association Toulouse Nocturne*);
12. Gruzja: Tbilisi (*Night-Time Economy Strategy Manager*);
13. Hiszpania: Madryt (*NIX – Mesa de la Noche*);
14. Irlandia: Dublin (*Give us the Night*);
15. Królestwo Niderlandów: Amsterdam, Eindhoven, Groningen, Nijmegen, Haga, Zwolle (*Nachtburgemeester*);
16. Litwa: Wilno (*Night Mayor*);
17. Niemcy: Berlin (*Clubcommission*), Mannheim (*Nachtbürgermeister Mannheim*);
18. Rosja: Kazań (*Night Mayor of Kazan*);
19. Szwajcaria: Genewa (*Grand Conseil de la Nuit*), Zurych (*Nachtstadtrat Zürich*);
20. Węgry: Budapeszt (*Night Mayor Budapest*);
21. Zjednoczone Królestwo: Aberdeen (*Evening and Night-Time Economy Manager*), Londyn (*Night Czar*), Manchester (*Night-Time Economy Adviser*).

Trzeba zauważyć, że nocny burmistrz nie jest powoływany wyłącznie w stolicach państw (np. Mannheim) ani zawsze w największym mieście danego kraju (np. Kazań). Zróżnicowanie pojawia się także na poziomie podziału administracyjnego – niekiedy nocny burmistrz jest urzędem zespolonym względem lokalnej władzy wykonawczej (np. Toronto) albo organem niezależnym i zewnętrznym (np. Tokio). Trzeba również dostrzec, że urząd ten może być sprawowany nieoficjalnie, lecz za przyzwoleniem administracji (Wilno)¹⁰.

Urząd nocnego burmistrza wydaje się motywowany odmiennymi wyzwaniem. Analizując sytuację w Nowym Jorku, można stwierdzić, że rola nocnego burmistrza związana jest z dążeniem do poprawy warunków życia nocnego, z badaniem efektów zagospodarowania przestrzennego, z zarządzaniem hałasem i ze wspieraniem nocnych przedsięwzięć biznesowych, zwłaszcza wśród artystów¹¹. W Los Angeles nocny burmistrz zajmuje się przede wszystkim wspieraniem

¹⁰ Ibidem, s. 334.

¹¹ A. Backer, *The Great Music City: Exploring Music, Space and Identity*, Cham 2019, s. 100.

rozrywki i sceny muzycznej¹². W Amsterdamie stawia się na rozwój kultury nocnej, której ekonomicznymi beneficjentami stają się mieszkańcy. Podkreśla się rolę turystyki ukierunkowanej na działalność klubów nocnych i barów muzycznych¹³. Nocna kultura oddziałuje też na inne gałęzie rynku, gdyż wiąże się z aktywizowaniem przedsięwzięć typu start-up w segmencie IT, mody, filmu czy nieruchomości¹⁴. W Berlinie nocny burmistrz prowadzi konsultacje z zainteresowanymi (*stakeholders*) w zakresie gospodarki nocnej oraz wspiera nocną scenę muzyczną¹⁵. W Niemczech nocny burmistrz ma nadto czuwać nad bezpieczeństwem świętujących nastolatków¹⁶. W Paryżu urzędnik ten działa na podstawie „Manifestu życia nocnego”, który oprócz powszechnie akcentowanych zadań wskazuje na konieczność równego dostępu do życia nocnego (zakaz dyskryminacji)¹⁷. W Pradze nocny burmistrz ma zwalczać „turystykę alkoholową”¹⁸. W Madrycie chodzi o promocję bezpieczeństwa nocnego i wsparcie kultury¹⁹. Z kolei nocny burmistrz Manchesteru zajmuje się obecnie lobbowaniem na rzecz sprawiedliwego wsparcia finansowego dla przedsiębiorstw nocnych, które ucierpiały w wyniku pandemii²⁰.

¹² Ibidem, s. 101.

¹³ A.V. Anttiroikos, *Wellness City: Health and Well-being in Urban Economic Development*, Cham 2018, s. 66.

¹⁴ Ibidem, s. 67.

¹⁵ S. Damm, L. Drevenstedt, *Clubkultur. Dimensionen eines urbanen Phänomens*, Frankfurt am Main 2020, s. 145.

¹⁶ S. Fregin, C. Bollig, *Aufsuchende Arbeit in Wochenend- und Eventszenen – (k)ein Thema für Mobile Jugendarbeit?!*, [w:] Landesarbeitsgemeinschaft Mobile Jugendarbeit. Streetwork Baden-Württemberg e. V. (red.), *Praxishandbuch Mobile Jugendarbeit*, Berlin 2020, s. 154.

¹⁷ Conseil de la Nuit, *Manifeste parisien sur la vie nocturne* <<https://www.paris.fr/pages/manifeste-parisien-sur-la-vie-nocturne-4569/>> [dostęp: 1.02.2021].

¹⁸ ČTK, *Praha má nočního starostu. Bude dohlížet na pořádek ve městě od soumraku do úsvitu* <<https://zpravy.aktualne.cz/regiony/praha/nocni-starosta-praha-hluk-poradek-komise/r~4adcb4d21d6c11e997c5ac1f6b220ee8/>> [dostęp: 1.02.2021].

¹⁹ NIX Madrid, *Objetivos* <<https://nixmadrid.com/>> [dostęp: 1.02.2021].

²⁰ MF, *Sacha Lord unveils Recovery Plan for Greater Manchester's Night Time Economy* <<https://www.manchestersfinest.com/articles/sacha-lord-unveils-recovery-plan-for-greater-manchesters-night-time-economy/>> [dostęp: 1.02.2021].

2. Instytucja nocnego burmistrza w Polsce

Pierwszym miastem w Polsce, w którym podjęto próbę powołania instytucji nocnego burmistrza, jest Kraków. W czerwcu 2019 r. projekt uchwały kierunkowej przedłożyli radni klubu Koalicji Obywatelskiej, którzy wskazywali na konieczność utworzenia takiego urzędu²¹. Obowiązkiem nocnego burmistrza miałby być zrównoważony rozwój gospodarki nocy, przez co rozumieć należy pogodzenie interesu mieszkańców z sytuacją branży turystycznej i gastronomicznej, a także współdziałanie ze stosownymi spółkami komunalnymi na rzecz efektywności komunikacji miejskiej w czasie nocnym.

Uchwała miała nałożyć na prezydenta miasta obowiązek podjęcia działań dążących do utworzenia instytucji nocnego burmistrza. Nie chodziło wyłącznie o utworzenie nowego pojedynczego stanowiska, ale również o ukonstytuowanie komisji dedykowanej unormowaniu życia nocnego w Krakowie (§ 1 uchwały nr XIX/389/19).

Uchwała określała pożądany skład komisji przy burmistrzu nocnym. Zakładano, że w skład komisji wchodzić będą głównie przedstawiciele różnych grup społecznych, m.in. mieszkańcy dzielnic, które charakteryzują się spotęgowanym życiem nocnym, właściciele i pracownicy branży gastronomicznej i turystycznej, reprezentanci bazy noclegowej i przewozowej, przewodnicy, przedstawiciele Policji i straży miejskiej, a ponadto naukowcy badający omawianą problematykę, przedstawiciele NGOs-ów i aktywiści miejscy (§ 2 uchwały nr XIX/389/19).

Uchwała ustanowiła, że do kompetencji burmistrza nocnego i komisji obradującej pod jego przewodnictwem miało należeć prowadzenie dialogu i wypracowywanie stanowiska dla prezydenta i rady miasta w tym obszarze, a także czerpanie wzorców z miast, które wypracowały już standardy regulacyjne w zakresie wzmożonego życia nocnego (§ 3 uchwały nr XIX/389/19).

Ponadto w uchwale w formie katalogu otwartego zostały wyszczególnione zagadnienia, którymi miałby zajmować się burmistrz nocny i komisja. Dla przykładu trzeba wskazać, że chodzi

²¹ Uchwała nr XIX/389/19.

o wypracowanie regulacji dla klubów i pubów, dbałość o kompromis między mieszkańcami a sektorem turystycznym i gastronomicznym, zapewnienie oferty kulturalnej miasta w porze nocnej (otwarte placówki muzealne), wypracowanie koncepcji oświetleniowej miasta (zwiększenie atrakcyjności ekspozycyjnej), poprawa bezpieczeństwa ruchu w porze nocnej, unormowanie sprzedaży alkoholu w miejscach o dużym natężeniu życia nocnego, zrewidowanie i unormowanie komunikacji nocnej, opracowanie nocnej strategii parkingowej, dbałość o utrzymanie czystości w miejscach publicznych nocą, a także powołanie nowej instytucji – nocnych wolontariuszy (§ 4 uchwały nr XIX/389/19), których rola ani pozycja prawna nie została w żaden sposób doprecyzowana.

Wojewoda małopolski stwierdził jednak nieważność uchwały²², od czego radni złożyli skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (WSA) w Krakowie. Sąd wskazał, że o ile samodzielność jednostek samorządu terytorialnego jest wartością chronioną, to nie jest wartością absolutną. W tej sprawie zakwestionowana przez organ nadzoru uchwała nr XIX/389/19 na gruncie art. 18 ust. 2 pkt 2 ustawy o samorządzie gminnym²³ nie może być podstawą prawną do wydania przez radę gminy wytycznych do wykonania konkretnych działań. Sąd zaznaczył, że przedmiotowa „uchwała kierunkowa” może zawierać jedynie wytyczne lub zalecenia dla organu wykonawczego. Natomiast uchwała nr XIX/389/19 nakładała obowiązek konkretnego zachowania na Prezydenta Miasta Krakowa, co należało uznać za niedopuszczalne. Należy podkreślić, że próba wprowadzenia instytucji nocnego burmistrza dotknięta była wadą natury formalno-kompetencyjnej. O ile wprowadzenie takiej instytucji jest przypuszczalnie zgodne z polskim porządkiem prawnym, o tyle nie można tego dokonać we wspomnianym trybie²⁴.

²² Rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Małopolskiego z dnia 31 lipca 2019 r. nr WN-II.4131.1.27.2019 stwierdzające nieważność uchwały w całości.

²³ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.).

²⁴ Dalsze prace nad instytucją nocnego burmistrza w Polsce zostały przerwane w obliczu pandemii.

Uregulowanie postulowane przez miejskich radnych w Krakowie może wzbudzać wątpliwości z punktu widzenia prawa administracyjnego, gdyż część kompetencji prezydenta miasta, jako stanowiska pochodzącego z wyboru, przejęłaby osoba zatrudniona wewnątrz administracyjnie na podstawie powołania czy mianowania.

Nadto radni miejscy nie zaproponowali dookreślenia pory nocnej. Pod względem semantycznym noc jest definiowana jako okres między zachodem a wschodem słońca²⁵. Chwile wschodu i zachodu Słońca są w Polsce istotnie zróżnicowane²⁶. Wydaje się, że kompetencje nocnego burmistrza wymagałyby doprecyzowania w zakresie rozumienia pory nocnej, wzorem takiej definicji z Kodeksu postępowania cywilnego²⁷ czy Kodeksu postępowania karnego²⁸, czy przynajmniej odesłania. W innym przypadku władztwo administracyjne nocnego burmistrza byłoby dalece nieostre i zmienne w czasie, co mogłoby prowadzić do zjawiska konfliktu kompetencji²⁹.

Ponadto niektóre z problemów, jakie miałby rozwiązywać nocny burmistrz, wydają się pozorne. Analizując na przykład problematykę spożycia alkoholu, warto powołać się na badania, które wskazują, że nawet 600 tys. osób kupuje w Polsce alkohol co najmniej dwa razy w ciągu dnia³⁰. Statystycznie konsumpcja alkoholu w porze nocnej jest na tle powyższych danych marginalna.

Jeśli w istocie wskutek rozwoju „gospodarki nocnej” dostrzeżać się potrzebę instytucjonalizacji odpowiedzialności i zintegrowania kompetencji, należy postulować, by obowiązki związane z życiem nocnym w mieście mogły zostać sprecyzowane jako kompetencje prezydenta miasta. Postulatem mogłoby być ewentualnie uprawnienie

²⁵ B. Dunaj (red.), *Słownik współczesnego języka polskiego*, t. 1, Warszawa 1998, s. 619.

²⁶ M. Sękowski, *Zmienność czasów wschodów i zachodów Słońca na terenie Polski*, „Prace Instytutu Geodezji i Kartografii” 1994, t. 41, z. 89, s. 147.

²⁷ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1575 ze zm.), dalej: k.p.c.

²⁸ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 30 ze zm.), dalej: k.p.k.

²⁹ G. Krawiec, *Europejskie prawo administracyjne*, Warszawa 2009, s. 139.

³⁰ A. Modrzyk, *Samoo graniczająca się towarzyskość. Żywność, alkohol i kawa oraz trzy zasady z ekonomiki gościnności*, „Kultura i Społeczeństwo” 2020, nr 64(1), s. 117.

rozszerzające kompetencje burmistrza dzielnicy. Taka regulacja odpowiadałaby potrzebie działania „punktowego”, tj. działania w konkretnych częściach miasta, w których problem zintensyfikowanego życia nocnego jest realny, w odróżnieniu od tzw. dzielnic-sypialni³¹, wyraźnie wyodrębniających się m.in. w Warszawie, Poznaniu, Gdańsku czy Szczecinie.

3. Definicja prawna nocy

Należy także zbadać zakres regulacji dotyczący definicji prawnej nocy. Punktem odniesienia może być zakres materiału normatywnego, który jest wymagany na egzamin wstępny na aplikację adwokacką i radcowską³². Jest to podstawowy zakres normatywny, którego znajomość wymagana jest od aplikantów, mających w przyszłości samodzielnie świadczyć pomoc prawną. Zakresem tym zostało objęte 56 aktów normatywnych, które epizodycznie i adnotacyjnie normatywizują noc. Wydaje się to jednak spektrum wystarczające.

Do pory nocnej odnosi się art. 221 § 1 k.p.k., który stanowi, że za porę nocną uważa się czas od godziny 22.00 do godziny 6.00. O „spoczynku nocnym” wspomniano w art. 51 § 1 Kodeksu wykroczeń³³. Na jego mocy za zakłócenie „spoczynku nocnego” grozi kara aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny. Wzmiankę o nocy można odnaleźć w art. 810 § 1 k.p.c., który stanowi, że wykonywanie czynności komornika w „godzinach nocnych” wymaga zgody prezesa sądu rejonowego. Najwięcej odniesień do pory nocnej zawiera Kodeks

³¹ Dzielnic-sypialnie były uważane za niecentrotwórcze, a ich rozwój za prowadzący do zaniku tradycyjnych aktywności miejskich, związanych choćby z dawną funkcją rynku miejskiego. Zob. A.K. Olszewski, *Dzieje sztuki polskiej 1890–1980 w zarysie*, Warszawa 1988, s. 142.

³² Ministerstwo Sprawiedliwości, *Ogłoszenie w sprawie wykazu tytułów aktów prawnych na egzamin wstępny na aplikację adwokacką i radcowską w 2020 r.* <<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/ogloszenie-w-sprawie-wykazu-tytulow-aktow-prawnych-na-egzamin-wstepny-na-aplikacje-adwokacka-i-radcowska-w-2020-r>> [dostęp: 1.02.2021].

³³ Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 821 ze zm.).

pracy³⁴. W art. 104¹ § 1 pkt 4 k.p. wskazano, że regulamin pracy powinien określać porę nocną. Istotny jest cały rozdział VI k.p., który zatytułowany został „Praca w porze nocnej”. Zgodnie z przywołaną ustawą pora nocna obejmuje 8 godzin między godziną 21.00 a 7.00 (art. 151⁷ § 1 k.p.). Z kolei art. 203 § 1¹ k.p. stwierdza, że pora nocna dla młodocianego (co do zasady) przypada pomiędzy godzinami 22.00 a 6.00. O porze nocnej wspomniano również w odniesieniu do doręczeń w art. 68 § 2 Prawa o postępowaniu przed sądami administracyjnymi³⁵. Za porę nocną uważa się „czas od godziny dwudziestej pierwszej do godziny siódmej”. Artykuł 16 ust. 1 ustawy o własności lokali³⁶ chroni przed zakłócaniem porządku domowego (podobnie art. 11 ust. 1¹ ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych³⁷), nie mówiąc bezpośrednio o porze nocnej.

Ponadto w art. 12 ust. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi³⁸ ustanowiono, że rada gminy może ustalić ograniczenia w sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach nocnych, czyli między godziną 22.00 a 6.00.

Podsumowanie

Przeprowadzone rozważania pozwalają na wysunięcie kilku wniosków. Po pierwsze, dostrzec trzeba niebezpieczeństwo inflacji prawa. Za J. Habermasem należy powiedzieć, że władza publiczna wykazuje chęć do regulowania kolejnych sfer życia³⁹. Ujmując rzecz

³⁴ Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1320), dalej: k.p.

³⁵ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2325 ze zm.).

³⁶ Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1910 ze zm.).

³⁷ Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 1465 ze zm.).

³⁸ Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 2277; z 2020 r., poz. 1492; z 2021 r., poz. 41).

³⁹ M. Hotel, A. Rychlewska, *Jurydyzacja życia a skuteczność prawa*, „Kwartalnik Prawo – Społeczeństwo – Ekonomia” 2015, nr 1, s. 44.

krańcowo, można postawić konkludujące pytanie o to, czy instytucja nocnego burmistrza pozostanie chwilowym trendem czy trwałą tendencją. Suponować można, że nawet gdyby urząd nocnego burmistrza w XXI w. okazał się epizodyczny, to normatywizacja i jurydyzacja życia społecznego wykazuje ciągle dążenia intensyfikujące. W tym sensie normatywizacja kolejnych sfer „świata życia” staje się faktem.

Po drugie, jeśli uznać ingerencję normatywną za słuszną, należałoby raczej wskazywać na potrzebę zmian systemowych. Chodzi raczej o precyzowanie już istniejących instytucji, by zapobiegać „instytucjonalnej inflacji prawa”. Należy oczekiwać wypełniania zadań od istniejących urzędów i służb, ewentualnie z korektą, np. z przyznaniem szerszych kompetencji straży miejskiej. Ponadto *de lege ferenda* postulować należy „cedowanie” kompetencji na rzecz lokalnych społeczności. Rzeczą tę można odnieść do spółdzielni mieszkaniowych. Warto zauważyć, że szczególnie w miastach-metropoliach i miastach-kurortach występuje w Polsce stanowisko *concierge’a*⁴⁰. Przy pomocy *concierge’a* i z uwzględnieniem wewnętrznych regulaminów porządku lokatorzy dokonują nieznacznych korekt w zakresie miru domowego, co prowadzi do pożądanego rozwoju *soft law*.

Po trzecie, w następstwie utworzenia dla pory nocnej wyjątkowej pozycji prawnej mogą się pojawić postulaty instytucjonalizacji także innych sfer. Specyfiką odznacza się przecież życie w dni wolne od pracy czy „sezonowość” (w kurortach nadmorskich i górskich), dla których nie tworzy się osobnych urzędów i nie wyodrębnia wiązki kompetencji.

Po czwarte, instytucjonalne wyodrębnienie czasu lub przestrzeni może prowadzić do negatywnych rezultatów. Na przykładzie miast widać, że co prawda rozwój życia nocnego pozytywnie wpływa na gentryfikację, odbudowę i ożywienie dzielnic, może to jednak rodzić również negatywne skutki w wyniku „gettoizacji”⁴¹. Skrajnymi

⁴⁰ A. Twardoch, *Mniej znaczy więcej, czy mniej za więcej. Przestrzenne, społeczne i psychologiczne ujęcie kwestii mikroapartamentów*, „Teki Komisji Urbanistyki i Architektury Oddziału Polskiej Akademii Nauk w Krakowie” 2017, t. 45, s. 113.

⁴¹ B. Jałowiecki, W. Łukowski (red.), *Gettoizacja polskiej przestrzeni miejskiej*, Warszawa 2007; D. Olko, *Mury widzialne i niewidzialne*, „Przestrzeń Społeczna” 2012, nr 2/1(3), s. 217–222.

przykładami z zagranicy mogą być „wrażliwe dzielnice”⁴² czy „dzielnice czerwonych latarni”⁴³. Tym samym należy dokonywać ostrożnej i umiarkowanej recepcji prawa (*mutatis mutandis*), by dana instytucja w odmiennych realiach nie ugruntowała się jako ryzykowne *curiosum*.

Institution of the night mayor. Comparative legal analysis in light of the resolution of the Kraków City Council

Summary

The purpose of this study is to analyze the institution of the night mayor. This institution was introduced in several dozens of cities around the world. Kraków was the first city in Poland where an attempt to implement the institution of the night mayor was made, and the attempt took place in 2019. However, the resolution was invalid from a formal point of view. The study considers the legal position of the night mayor from a comparative legal perspective.

⁴² Polisen, *Utsatta områden – sociala risker, kollektiv förmåga och oönskade händelser*, Stockholm 2015, s. 13.

⁴³ M. Verhoeven, B. van Gestel, *Human trafficking and criminal investigation strategies in the Amsterdam Red Light District*, „Trends in Organized Crime” 2011, nr 14(148), s. 149.